

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Development of Critical Reading Learning Model for Promoting Critical Language Awareness in Senior Secondary Students

กฤษฎา วรพิน¹ และ ณัฐพงษ์ ญาณวัฒน์²

Krissada Worapin¹ and Nuttapong yanwuttana²

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

²ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนศรีราชาสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม 75000

¹Lecturer Ph.D. (Curriculum and Instruction), Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

²Professional Level Teachers, Thai Language Department, Satthasamut School, Samut Songkhram 75000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: worapin_k@hotmail.com

Received: 3 July 2020, Revised: 24 July 2020, Accepted: 3 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีระยะเวลาในการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้ 3 เดือน ในการดำเนินการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ และระยะที่ 2 เป็นการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีราชาสมุทร จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของกระบวนการเรียนรู้ คือ แบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซึ่งเป็นแบบคู่ขนาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจบทความ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรม เพื่อการขยายความ ขั้นตรวจสอบและประเมินข้อโต้แย้ง ขั้นทำความเข้าใจและสร้างมโนทัศน์สำคัญ ขั้นการสะท้อนคิดในบทความ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

This research aimed to develop and study of the effectiveness of learning process for critical reading to promote critical language awareness of senior secondary students. This study was a research and development which covered 3 months of experiment in learning process. The research was divided into 2 phrases, the first phrase was for developing learning process for critical reading to promote critical language awareness, and phrase 2 was the test for learning process. The sample group was 80 students in Matthayom 6 from Satthasamut

school, 40 students were in experiment group and 40 students were in control group. The tool for data collection to evaluate the effectiveness of learning process was critical language awareness assessment form for Thai language reading set 1 and set 2 which were in parallel format. The data analysis was proceeded with arithmetic mean, standard deviation, and t-test. The result can be concluded as follows, 1) Learning process for critical reading to promote critical language awareness consisted of 6 steps of learning activities which are, exploring text, identifying problem, analyzing behavior for explanation, checking and evaluating arguments, understanding and establishing core concept, and reflecting from text 2) Students participated in learning process for critical reading showed higher critical language awareness than students in normal instruction at significance level of 0.05

Keywords : Critical Reading, Critical Language Awareness

บทนำ

การตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิต ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ทำให้การใช้ภาษาไม่ใช่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างอิทธิพลในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอีกด้วย Moumou [1] กล่าวว่า ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อการใช้ภาษาในสังคม ซึ่งเห็นชัดจากการปรากฏพฤติกรรมกรรมการใช้ภาษาในการควบคุมทางสังคมโดยได้เปลี่ยนจากการบังคับสู่การใช้อำนาจผ่านภาษา ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้คือการใช้ภาษาในการควบคุมทิศทางความสัมพันธ์ที่หลากหลายในระดับวิชาชีพ เช่น ระหว่างแพทย์และผู้ป่วย ครูผู้สอนและนักเรียน นักข่าวและผู้ให้ข้อมูล เป็นต้น [2] ดังนั้นการตระหนักรู้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถปฏิบัติและแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีอิทธิพลจากภาษาที่ได้จากการอ่าน

การตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง สมรรถนะทางภาษาของนักเรียนที่สำคัญซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ Fairclough [3] เสนอทางเลือกในการเรียนรู้ภาษาสองด้าน คือ 1) พัฒนาทักษะการสื่อสาร และ 2) ส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ การพัฒนาทักษะการสื่อสารมุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาเพื่อที่จะเติมเต็มความต้องการที่จำเป็นของตนเองได้ ในขณะที่เดียวกันการส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน หมายถึงการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่สะท้อนการใช้อำนาจในภาษา โดยที่ Fairclough [2] กล่าวอีกมุมหนึ่งว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นเพียงการเน้นที่การพัฒนาทักษะทางภาษาเท่านั้น ซึ่งมองข้ามประเด็นของการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับลักษณะของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งพบว่าในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในรายวิชาดังกล่าวเป็นการเรียนผ่านบทประพันธ์ วรรณคดี ต้องใช้กระบวนการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการเข้าใจความหมายในวรรณคดีหรือบทประพันธ์ที่ยกมาให้ จากการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ในปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ในการอ่านหรือการใช้ทักษะทางภาษาในการ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้เป็นอย่างดี แต่กลับพบว่านักเรียนยังขาดการตระหนักรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวรรณคดีหรือบทประพันธ์ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปลักษณะของข้อบกพร่องที่พบคือ 1) นักเรียนไม่สามารถอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในมุมมองของตนเองจากการอ่านวรรณคดีหรือบทประพันธ์ 2) นักเรียนไม่สามารถแปลความ เชื่อมโยงคำศัพท์ การเลือกใช้คำศัพท์ ของสื่อที่กำหนดมาให้ตามบริบทในวรรณคดีหรือบทประพันธ์นั้นๆ 3) นักเรียนไม่สามารถเข้าใจรสของวรรณคดีหรือคำประพันธ์ จากอำนาจของภาษาที่ต้องการสื่ออารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกของพฤติกรรมในตัวละคร ได้อย่างถูกต้องจากการขยายความคำศัพท์ที่หลากหลายในเนื้อความ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sultan, Rofinddin, Nurhadi, และ Priyatni [4] ในการวิเคราะห์การตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ที่แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 65.99 นักเรียนนิยมให้ความหมายจากบทความมากกว่าคติหรือแนวความคิดสำคัญ มีเพียงร้อยละ 8.22 เท่านั้นที่มีการแสดงทัศนคติในมุมมองที่แตกต่างจากบทความ และร้อยละ 9.03 พยายามระบุพฤติกรรมในการเลือกปฏิบัติที่แตกต่างออกไปจากบทความ โดยสรุปแล้วการตระหนักรู้ทางภาษา

อย่างมีวิจารณญาณ จากการอ่านจัดลำดับอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย

แนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณคือการส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทำให้ผู้อ่านจดจำข้อมูล ตรวจสอบ จับประเด็น ตอบสนอง และเชื่อมโยงจุดประสงค์ของแนวความคิดของบทความจากการเลือกใช้คำในบริบทต่างๆที่ผู้เขียนให้มา Wallace [5] ระบุว่าวัตถุประสงค์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมี 3 ด้าน ที่สำคัญคือ 1) ด้านภาษาศาสตร์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมุ่งเน้นการให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในเนื้อความเพื่อให้พวกเขาสามารถระบุข้อความสำคัญด้านความคิดหรือแนวความคิดที่ได้รับมาจากบทความ 2) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยสร้างโอกาสให้ผู้อ่านได้พัฒนาข้อโต้แย้งที่น่าเชื่อถือ เชื่อมโยงความรู้เข้ากับบริบททางสังคม และตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทความเพื่อสร้างความรู้ ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางของการคิดอย่างเป็นระบบที่ต้องเชื่อมโยงข้อมูลแบบองค์รวม [6] และ 3) ด้านวัฒนธรรม การอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้โอกาสผู้อ่านได้เพิ่มพูนความรู้ของตนเองจากการทำความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างจากมุมมองที่ต่างกัน

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถจัดเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านบทความและผู้เขียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การอ่านเป็นกระบวนการทางสังคมที่มองได้สองแง่มุมคือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน และความสัมพันธ์ทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นระหว่างกระบวนการอ่าน เมื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับเนื้อความในบทความ ดังนั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในงานวิจัยนี้ถูกพัฒนาขึ้นในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม พบว่ากระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำให้เห็นแนวปฏิบัติในการระบุแนวความคิดสำคัญและการขยายความ ดังนั้นกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงครอบคลุม กิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมสร้างมุมมองส่วนบุคคลจากบทความ 2) กิจกรรมวิพากษ์ผลกระทบของการใช้ภาษาและความคิดทางด้านภาษาในบทความ และ 3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการระบุแนวความคิดและการขยายความพฤติกรรมจากเนื้อหาในบทความ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่ง O'Hallaron, Palincsar และ Schleppeidrell [7] ได้พัฒนาการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณโดยพัฒนาจากทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีกรอบแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถสำรวจแนวความคิดและทัศนคติของผู้เขียนได้ กิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนใช้การประเมินตนเองในการสร้างความรู้ของตนเอง ซึ่งพบว่ากระบวนการเรียนรู้ครอบคลุม 5 ระยะ ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมดังนี้ 1) เข้าใจเนื้อความที่ไม่ได้มีเพียงข้อมูลและข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ยังมีทัศนะหรือแนวความคิดของผู้เขียนด้วย 2) ค้นพบทัศนะของผู้เขียนอย่างลึกซึ้ง 3) เข้าใจการใช้ภาษาซึ่งเผยให้เห็นทัศนคติของผู้เขียนที่ชัดเจน 4) การตอบสนองเชิงวิพากษ์ของผู้อ่านที่มีต่อเนื้อความในการเขียนของผู้เขียนในบทความ และ 5) การตีความบทความจากทัศนะมุมมองใหม่ ผลลัพธ์ของกระบวนการสามารถแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงว่าครูผู้สอนต้องการส่งเสริมให้นักเรียนมีการตัดสินใจและสามารถพิจารณาความหมายของเนื้อความในบทความอย่างลึกซึ้งและมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ Hub [8] ได้พัฒนาแบบจำลองการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งพบว่าปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนถูกพัฒนาผ่านการถอดรหัสเนื้อความและการทำความเข้าใจบทความ รวมทั้งการเขียนบทความ นอกจากนั้นการวิเคราะห์เนื้อความสามารถแสดงให้เห็นแนวความคิด ความเชื่อส่วนบุคคลที่ชัดเจน ซึ่งแบบจำลองการเรียนรู้สามารถช่วยให้นักเรียนอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสร้างการตอบสนองอย่างมีวิจารณญาณ

จากข้อมูลที่สำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกระบวนการซึ่งชี้ให้นักเรียนในการทำกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและนำไปสู่การสร้างการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ หลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และศึกษาประสิทธิผลของกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ และแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้
 - 3.1 ทำการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนิยามคำจำกัดความของแนวคิดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้มีความชัดเจน รัดกุม และครอบคลุมงานวิจัยที่ต้องการพัฒนา
 - 3.2 สร้างหลักการของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยนำสาระสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มาบูรณาการแล้วพัฒนาเป็นหลักการของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ จากนั้นสร้างแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของหลักการที่พัฒนาขึ้น
 - 3.3 กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำหลักการของกระบวนการเรียนรู้ มาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
4. ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้
 - 4.1 ตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่พัฒนาขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ โดยมีค่า IOC ของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 จากนั้นนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอน
 - 4.2 ตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริง โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน ตามขั้นตอนของกระบวนการที่พัฒนาขึ้น และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้น นำไปทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม

จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยหลังจากทดลองสอนแต่ละครั้งผู้วิจัยนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนรู้ แนวทางการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในแต่ละระดับชั้นของกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ระยะที่ 2 การทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้

1. กำหนดแบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – experimental Research) และใช้แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (The Pretest – Posttest Control Group Design)

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของกระบวนการเรียนการสอน

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนศรีราชาสมุทร กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ผ่านมาของนักเรียน 12 ห้องมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) แล้วผู้วิจัยเลือก 2 ห้องเรียน ที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ใกล้เคียงกัน จากนั้นผู้วิจัยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยมาทดสอบความแปรปรวนโดยใช้ค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองห้องด้วยค่าที (t-test) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบปลายภาคการศึกษาของนักเรียนทั้งสองห้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนทั้งสองห้องมีความรู้พื้นฐานทางภาษาไทยพื้นฐานไม่แตกต่างกันจากผู้วิจัยได้ทำการจับสลากเพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้น ม.6/2 เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้น ม.6/4 เป็นกลุ่มควบคุม

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นสำรวจบทความ 2) ขั้นระบุปัญหา 3) ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อการขยายความ 4) ขั้นตรวจสอบและประเมินข้อโต้แย้ง 5) ขั้นทำความเข้าใจและสร้างมโนทัศน์สำคัญ 6) ขั้นการสะท้อนคิดในบทความ และกระบวนการเรียนการสอนแบบปกติ ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป จำนวนอย่างละ 18 แผนการจัดการเรียนรู้

4. พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ชุดที่ 1 (ใช้ทดสอบก่อนเรียน) ผู้วิจัยใช้เนื้อหาเรื่อง มัทนะพาธา และแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ชุดที่ 2 (ใช้สำหรับทดสอบหลังเรียน) ผู้วิจัยใช้เนื้อหาเรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์ และไตรภูมิพระร่วง ตอน มนุสสภูมิ โดยเป็นข้อสอบชนิดอัตนัย ฉบับละ 3 ข้อ เนื่องจากแบบวัดที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นต้องการวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ไม่ได้ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสนใจการพัฒนาของแต่ละองค์ประกอบย่อยของการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน เหตุผลที่ผู้วิจัยไม่ใช่เนื้อหาเรื่องเดิมเพราะผู้วิจัยต้องการตัดตัวแปรแทรกซ้อนในเรื่องความคงทนของความรู้ที่นักเรียนได้รับ โดยแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ชุดที่ 1 ใช้เนื้อหาที่นักเรียนได้เรียนไปแล้วก่อนเริ่มการทดลอง ซึ่งเป็นเนื้อหาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ชุดที่ 2 ใช้เนื้อหาตามเนื้อหาสาระที่นักเรียนได้รับระหว่างทดลอง ซึ่งมีค่า IOC ของแบบวัดทั้ง 2 ฉบับอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และแบบวัดชุดที่ 1 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.705 และแบบวัดชุดที่ 2 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.798

5. ดำเนินการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน และเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ชุดที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีทีมผู้วิจัยร่วมเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกลุ่มทดลอง จัดการเรียนรู้โดยใช้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และกลุ่มควบคุม จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้แบบปกติ โดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนจำนวน 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จนครบ 18 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนใช้เวลา 1-2 ชั่วโมงแล้วแต่ความเหมาะสม

5.3 หลังการทดลอง เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวิชาภาษาไทย ชุดที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. วิเคราะห์ข้อมูล

6.1 เปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังทดลองใช้ค่า M, S และ t – test โดยใช้คะแนนจากแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ชุดที่ 1 (ก่อนเรียน) และแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ชุดที่ 2 (หลังเรียน)

6.2 เปรียบเทียบการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้ค่า M, S และ t – test โดยใช้คะแนนจากแบบวัดการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ชุดที่ 2 (หลังเรียน)

ผลการวิจัย

1. กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นสำรวจบทความ เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้อ่านบทความ ทำความเข้าใจ รับรู้จดจำคุณลักษณะและรายละเอียดของบทความ พร้อมทั้งอภิปรายการใช้ภาษาที่แสดงพฤติกรรมและเชื่อมโยงรายละเอียดของบทความกับหลักภาษา

2) ขั้นระบุปัญหา เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนระบุปัญหาหลักเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ได้จากการอ่านบทความ ระบุ/พิจารณาการเลือกใช้คำในบทความ เพื่อตีความและขยายความ พร้อมทั้งแสดงผลกระทบของการเลือกใช้คำในบทความ

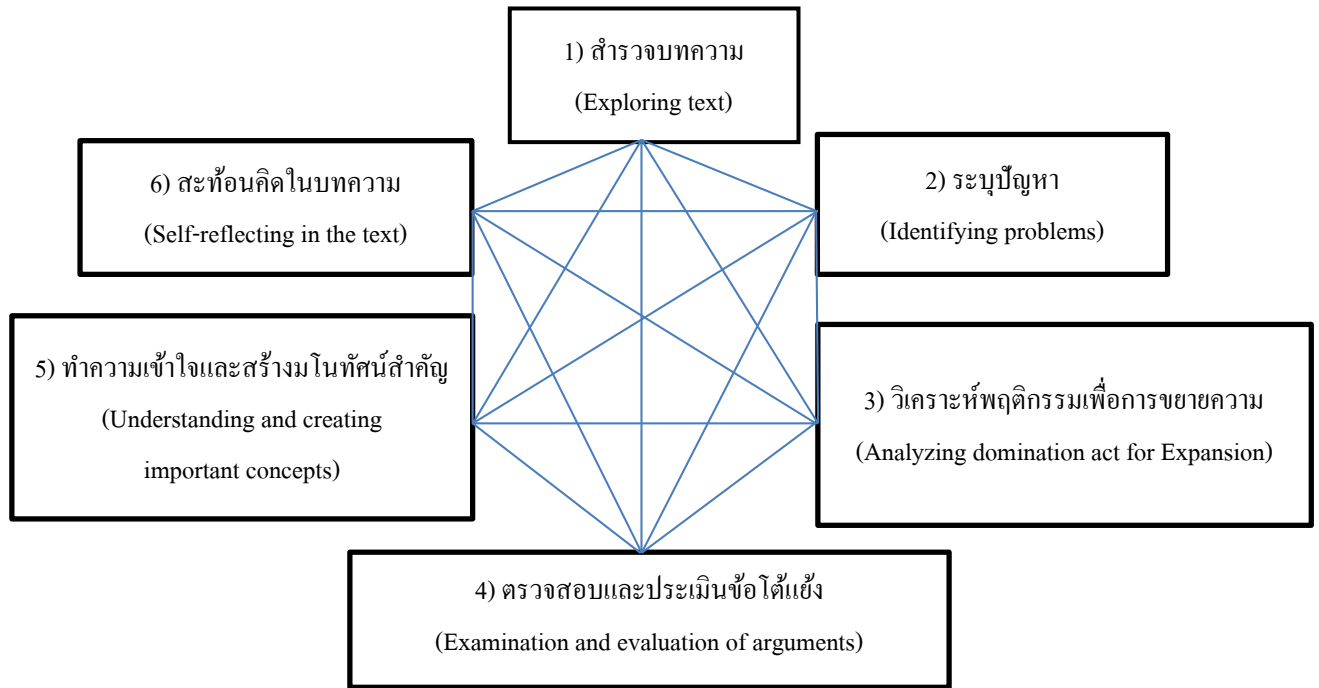
3) ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อการขยายความ เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนแสดงแนวความคิดสำคัญของบทความ แยกแยะพฤติกรรมของการแสดงออกในบทความ และขยายความพฤติกรรมพร้อมทั้งแสดงให้เห็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครในบทความ

4) ขั้นตรวจสอบและประเมินข้อโต้แย้ง เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนสร้างข้อสรุปที่ได้รับจากบทความโดยการพิจารณาข้อมูล หลักฐานที่ผู้เขียนสร้างขึ้นมีการประเมินข้อโต้แย้งและเสนอความคิดเห็นส่วนบุคคลที่เป็นทางเลือก

5) ขั้นทำความเข้าใจและสร้างมโนทัศน์สำคัญ เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนตัดสินใจระบุแนวความคิดสำคัญที่ได้รับจากผู้เขียนจากการโต้แย้ง หรือการเสนอทัศนคติทางเลือกเพื่อนำเสนอข้อสรุปที่เป็นมโนทัศน์สำคัญของบทความ

6) ขั้นการสะท้อนคิดในบทความ เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนแสดงทัศนคติของตนเองเกี่ยวกับบทความ โดยใช้ประสบการณ์ส่วนบุคคล

ซึ่งใน 6 ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กันในทุกขั้นตอนโดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนได้จากรูปดังต่อไปนี้

รูปที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้อย่างมีวิจารณญาณ

2. ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลการทดลองดังต่อไปนี้

2.1) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (กลุ่มทดลอง)

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณก่อนและ หลังทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง (คะแนนเต็ม 120 คะแนน)

กลุ่มทดลอง	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S</i>	<i>t</i>
ก่อนทดลอง	40	77.91	12.213	14.570*
หลังทดลอง	40	101.64	7.280	

หมายเหตุ * $p < .05$

ข้อมูลจากตาราง 1 ผลปรากฏว่า จากการทดสอบค่าที (t - test dependent) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (กลุ่มทดลอง) กับนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบปกติ (กลุ่มควบคุม) หลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม หลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน (คะแนนเต็ม 120 คะแนน)

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S</i>	<i>F</i>	<i>t</i>
กลุ่มทดลอง	40	101.64	7.280	0.924	14.922*
กลุ่มควบคุม	40	82.92	12.141		

หมายเหตุ * $p < .05$

ข้อมูลจากตาราง 2 ผลปรากฏว่า จากการทดสอบค่าที (t - test independent) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจบทความ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อการขยายความ ขั้นตรวจสอบและประเมินข้อโต้แย้ง ขั้นทำความเข้าใจและสร้างมโนทัศน์สำคัญ ขั้นการสะท้อนคิดในบทความ

2. นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้แนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอนคือ

1) ขั้นสำรวจบทความ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการทำความเข้าใจบทความ จากการทำบทความ มีความเข้าใจรายละเอียดของบทความ และพบเห็นการใช้ภาษาที่แสดงพฤติกรรมของตัวละครในบทความซึ่งนักเรียนจะต้องเชื่อมโยงกับหลักภาษา คำศัพท์ ที่เคยได้เรียนไปแล้ว

2) ขั้นระบุปัญหา ในขั้นตอนนี้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการตีความเพราะนักเรียนจะได้ ระบุปัญหาหลักที่ได้จากการสำรวจบทความ ระบุ/พิจารณาการเลือกใช้คำในบทความ เพื่อขยายความ และแสดงผลกระทบของการเลือกใช้คำในบทความ ซึ่งนักเรียนจะเจอคำศัพท์ที่มีความหลากหลายที่นักเรียนต้องตีความให้สอดคล้องกับบริบทของบทความ

3) ขั้นวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อการขยายความ ซึ่งในขั้นตอนนี้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ความ เพราะนักเรียนได้แสดงแนวความคิด แยกแยะพฤติกรรมของการแสดงออกในบทความ และขยายความพฤติกรรม พร้อมทั้งแสดงให้เห็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ เพื่อการขยายความพฤติกรรมนั้นๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของบทความ

4) ขั้นตรวจสอบและประเมินข้อโต้แย้ง ซึ่งในขั้นตอนนี้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง เพราะนักเรียนได้สร้างข้อสรุปที่ได้รับจากบทความ มีการพิจารณาหลักฐานที่ผู้แต่งสร้างขึ้นอย่างหลากหลาย มีการประเมินข้อโต้แย้ง รวมทั้งเสนอความคิดที่เป็นทางเลือกให้สอดคล้องกับบริบทของบทความ

5) ขั้นทำความเข้าใจและสร้างมโนทัศน์สำคัญซึ่งในขั้นตอนนี้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการสรุปความเพราะนักเรียนได้ตัดสินใจเลือกแนวความคิดที่เกี่ยวกับข้อมูลที่เสนอ โดยผู้แต่ง มีนำเสนอข้อมูลในการโต้แย้งหักล้าง เสนอทัศนคติทางเลือก เพื่อนำเสนอข้อสรุปที่เป็นมโนทัศน์สำคัญให้สอดคล้องกับบริบทของบทความ

6) ขั้นการสะท้อนคิดในบทความ ซึ่งในขั้นตอนนี้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการสะท้อนคิด ซึ่งเป็นการสะท้อนการเข้าถึงบทความที่อิงทัศนคติส่วนบุคคลโดยการเชื่อมโยงเนื้อความกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล จะเห็นได้ว่าทั้ง 6 ขั้นตอน เป็นการรวมกันของความสามารถย่อยๆที่สำคัญของการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ คือความสามารถในการทำความเข้าใจบทความ การตีความ การวิเคราะห์ความ การประเมินข้อโต้แย้ง การสรุปความ และการสะท้อนคิด

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน โดยการเริ่มต้นจากการศึกษา สังเคราะห์ สารสำคัญ และหลักการของการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากนั้นนำหลักการของกระบวนการเรียนรู้มาพัฒนาเป็นขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีรองรับ ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือนอกจากนั้นขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ McLaughlin และ DeVogd [9] เสนอขั้นตอนการเรียนรู้การอ่านแบบมีวิจารณญาณซึ่งประกอบด้วย 1) การส่งเสริมให้ผู้อ่านได้คิด 2) การให้แนวทางชี้แนะ 3) การขยายกระบวนการความคิดให้กว้างขึ้น 4) ช่วยผู้อ่านสะท้อนความคิดจากบทความ นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับของ Wallace [5] ที่ได้ระบุกิจกรรมหลักของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3 กิจกรรมคือ 1) กิจกรรมสร้างมุมมองส่วนบุคคลจากบทความ 2) กิจกรรมวิพากษ์ผลกระทบของการใช้ภาษาและความคิดทางด้านภาษาในบทความ และ 3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการระบุแนวความคิดและการขยายความพฤติกรรมจากเนื้อหาในบทความ

ประเด็นที่ 2 ประสิทธิภาพจากการทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการจัดให้เกิดบรรยากาศภายในห้องเรียนแบบเปิดที่นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นของตนเองจากมุมมองที่แตกต่าง สถานการณ์ประเภทนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเอง ในกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนอาจถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับบทความและเชื่อมโยงคำถามกับแนวความคิดทางทัศนคติ ซึ่ง Beck [10] ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนจะต้องเกิดคุณลักษณะของการเรียนรู้ 3 ประการที่สามารถพัฒนาและปรับปรุงการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ คือ 1) การเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมเชิงรุกในการอภิปรายบทความและบริบท 2) การเรียนรู้ทำให้เกิดการใช้ความหมายของบทความเพื่อสะท้อน และ 3) การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนวิจารณ์บทความและเผยแพร่บทความที่สื่อผ่านบทความ จากการศึกษาวิจัยพบว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีโครงสร้างและเหมาะสม ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการประเมิน วิจารณ์ และขยายความ ข้อมูลที่พบในบทความ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนามุมมองและความสามารถของพวกเขาในการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบของตนเอง ด้วยประสบการณ์เชิงประจักษ์ ทำให้ส่งผลต่อการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนเพราะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ สามารถประเมินคุณค่าและตอบสนองกับบทความได้ [4] [6] [7] [8]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้งานวิจัย

การนำกระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ ครูผู้สอนต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับบทความโดยมุ่งตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนแสดงแนวความคิดทางทัศนคติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลต่อตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น การให้เหตุผล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Moumou, Margaret. Preparing our students for the future: Critical literacy in the seychells classrooms. *English Teaching: Practice and Critique* 2004; 3: 46 – 58.
- [2] Fairclough, N. Introduction. In N. Fairclough (Ed.), *Critical language awareness* (pp.1 – 29). London: Longman; 1992.
- [3] Fairclough, N. *Language and power*. New York: Longman; 1989.
- [4] Sultan, Rofiuiddin, A., Nurhadi, & Priyatni, E.T. Critical responses to texts: ReadingBehaviors of university students In Indonesian learning context. Paper presented at the Fourth International Conference on Language, Society, and Culture in Asian Contexts, Malang, Indonesia; 2016.
- [5] Wallace, C. *Critical language Awareness in foreign language classroom* (Unpublished doctoral dissertation). Institute of Education, University of London. [Internet]. 1998 [cited 2020 July 22]. Retrieved from <http://eprints.ioe.ac.uk/7455/>
- [6] กฤษฎา วรพิน, ชุพิน ชื่นขง. แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การคิดเชิงระบบกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี* 2561; 3: 119-129.
- [7] O'Hallaron, C.L., Palincsar, A.S., & Schleppegrell, M.J. Reading science: Usingsystemic functional linguistics to support critical language awareness. *Linguistics and Education* 2015; 32: 55 – 67.
- [8] Huh, S. Instructional Model of Critical Literacy in an EFL Context: BalancingConventional and Critical Literacy. *Critical Inquiry in Language Studies* 2016; 13: 210 – 235.
- [9] McLaughlin, M. & DeVoogd, G. *Critical literacy: Enhancing students'Comprehension of text*. New York: Scholasti ; 2004.
- [10] Beck, A.S. *Critical literacy in the classroom*. *Thinking Classroom* 2005; 6: 3 – 9.